

Natuurtoets

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Plangebied: Hart van Brabantlaan, Tilburg

Opstellers T. D. Breur

Natuurtoets

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Ondertitel	Plangebied: Hart van Brabantlaan, Tilburg
Opstellers	T. D. Breur
Datum	16-02-2017
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20170214v01
Aantal pagina's	38
Opdrachtgever	Gemeente Tilburg
Contactpersoon	R. van Dijk
Collegiale toets	L. Boon
Wijze van citeren	Breur, T. D. 2017. Natuurtoets. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Hart van Brabantlaan, Tilburg. Rapportkenmerk ER20170214v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Doel.....	5
1.3 Leeswijzer.....	6
2 Toelichting onderzoekskader.....	7
2.1 Wet natuurbescherming	7
2.2 Verordening ruimte	8
2.3 Gebiedsgerichte ontheffing Flora- en faunawet Tilburg "Oude Stad"	9
3 Omschrijving plangebied.....	11
3.1 Algemeen.....	11
3.2 Beschrijving.....	11
3.3 Voorgenomen ontwikkelingen.....	12
3.4 Planning	12
4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden.....	13
4.1 Wet natuurbescherming	13
4.2 Verordening ruimte	13
5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten.....	15
5.1 Algemeen.....	15
5.2 Soorten Vogelrichtlijn.....	15
5.3 Soorten Habitatrichtlijn	18
5.4 Nationaal beschermde soorten.....	21
6 Te treffen maatregelen (gebiedsontheffing).....	25
6.1 Algemeen.....	25
6.2 "Natuurvriendelijk" slopen.....	26
6.3 Permanente voorzieningen in nieuwbouw.....	27
7 Conclusie.....	31
7.1 Beschermde gebieden	31
7.2 Beschermde soorten	31
8 Geraadpleegde bronnen	35
8.1 Literatuur.....	35
8.2 Internet.....	35
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied.....	37

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

In opdracht van Gemeente Tilburg heeft Ecoresult B.V. een natuurtoets uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Hart van Brabantlaan, Tilburg. De aanleiding is dat de bestaande bebouwing in het plangebied zal worden gesloopt ten behoeve van nieuwbouw. Deze werkzaamheden kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze natuurtoets zoomt in op de (mogelijke) effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld kan worden.

De opdrachtgever heeft hiernaast kenbaar gemaakt gebruik te zullen maken van de gebiedsontheffing Flora- en faunawet van de Oude stad Tilburg voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Hierom zal aanvullend advies gegeven worden omtrent het “natuurvriendelijk slopen” van de huidige bebouwing en het aanbrengen van permanente voorzieningen voor beschermde soorten in de nieuwbouw.

1.2 *Doel*

Door middel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek zal worden onderzocht of de geplande aanpassingen van het wegennetwerk (van beide varianten) zullen leiden tot:

- Overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Of negatief effect op anderzijds beschermde natuurgebieden op provinciaal niveau (o.a. bijzondere provinciale natuurgebieden, bijzondere provinciale landschappen, belangrijke weidevogel gebieden). In het kader van de Verordening ruimte.

Hiernaast zullen op basis van dit onderzoek en in het kader van de gebiedsontheffing Flora- en faunawet Oude stad Tilburg concrete aanbevelingen worden gegeven omtrent:

- Het “natuurvriendelijk” slopen van de huidige bebouwing en het realiseren van nieuwbouw in

het plangebied.

- Het aanbrengen van permanente voorzieningen in de nieuwbouw voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

1.3 *Leeswijzer*

In deze rapportage wordt allereerst het kader beschreven waar aan getoetst wordt. Vervolgens wordt het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna worden per beschermingsregime de voor het plangebied relevante beschermde gebieden en beschermde soorten beschreven en beoordeelt. In de conclusie worden de resultaten van dit oriënterend onderzoek samen gevat en wordt (indien van toepassing) geadviseerd welk aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Afgesloten wordt met een bronvermelding en een fotobijlage van het oriënterend veldbezoek.

2 Toelichting onderzoekskader

2.1 *Wet natuurbescherming*

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet¹. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden; per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

2.1.1 Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

2.1.2 Bescherming van soorten

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreffen soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs verwacht van men kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen².

1 www.rvo.nl

2 Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1: Soortenbescherming en verbodsbepalingen volgens de Wnb

2.1.3 Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 hectare of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

2.2 Verordening ruimte

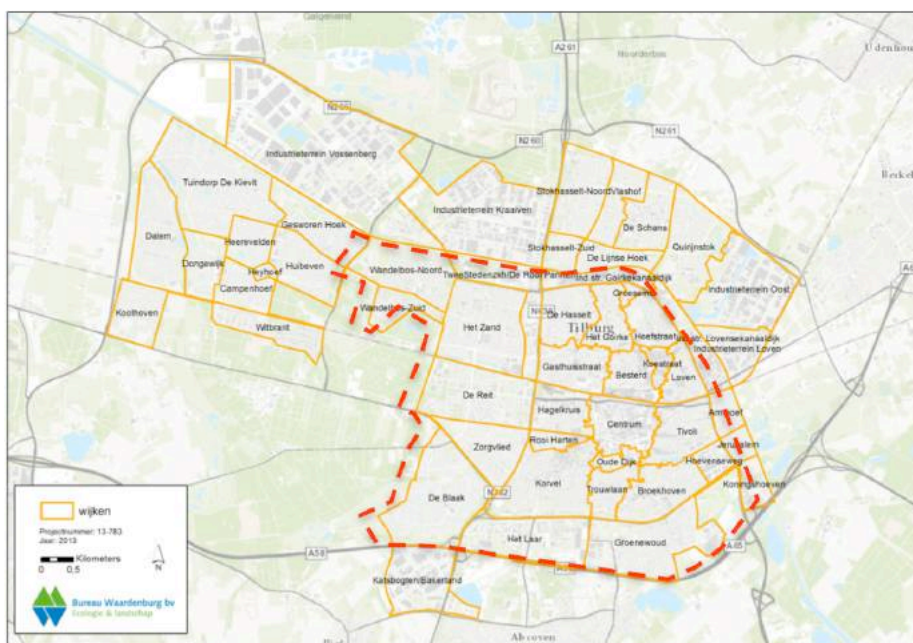
In de verordening ruimte is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van groene gebieden, voorheen bekend als de Ecologische

Hoofdstructuur (EHS). Het NNN wordt beschermd via het planologisch kader. Het NNN is verankerd in de bestemmingsplannen waarin de regels uit de provinciale Verordening ruimte zijn verwerkt. Het ruimtelijke beleid voor het NNN kent het “nee, tenzij” principe en is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van het NNN.

Naast het NNN kan de provincie planologische bescherming aan gebieden toekennen door hen aan te wijzen als “bijzondere provinciale natuurgebieden” of “bijzondere provinciale landschappen”. Hierbij is bijvoorbeeld te denken aan de bescherming van belangrijke weidevogelgebieden. Het NNN kent geen uniform beschermingsregime. Iedere provincie kan een eigen invulling geven aan bijvoorbeeld compensatie. Het beschermingsregime van overige beschermde op provinciaal niveau gebieden kan sterk verschillen tussen provincies.

2.3 Gebiedsgerichte ontheffing Flora- en faunawet Tilburg “Oude Stad”

Gemeente Tilburg is in het bezit van een gebiedsgerichte ontheffing voor gebouwbewonende vleermuizen en broedvogels (huismus, gierzwaluw) met jaarrond beschermde nesten de Flora- en faunawet. Deze ontheffing geldt voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en beheer en onderhoud in de oude stad van Tilburg.

Afbeelding 1: Begrenzing "Oude Stad", waarvoor de gebiedsgerichte ontheffing van toepassing is. Bron: Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg, Bureau Waardenburg bv

Deze gebiedsgerichte ontheffing geldt voor verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft: het verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust-

of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), gierzwaluw (*Apus apus*) en de huismus (*Passer domesticus*).

Besluiten, vergunningen en ontheffingen op basis van voormalige Flora- en faunawet blijven ook onder de Wet natuurbescherming nog van kracht. De gebiedsontheffing voor Tilbrug Oude Stad is geldig t/m 13 maart 2021³.

Onderbouwing voor de gebiedsgericht ontheffing is het Soortenmanagementplan. Dit Soortenmanagementplan beschrijft op wijkniveau een gebiedsgerichte aanpak ten behoeve van vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Het bevat maatregelen die erop moeten toezien dat bij het uitvoeren van werkzaamheden in de oude stad de gunstige staat van instandhouding van gebouw-bewonende vleermuizen en vogels niet in het geding is. Het plan is daarbij gericht op zowel bescherming (voorkomen van calamiteiten) als een proactieve aanpak om de randvoorwaarden van de oude stad als leefgebied in stand te houden of zelfs te versterken⁴. Het plan zal niet ten alle tijden overtreding van verbodsbepalingen kunnen voorkomen. Om deze reden zijn de gebiedsgerichte ontheffing en het Soortenmanagementplan onlosmakelijk met elkaar verbonden.

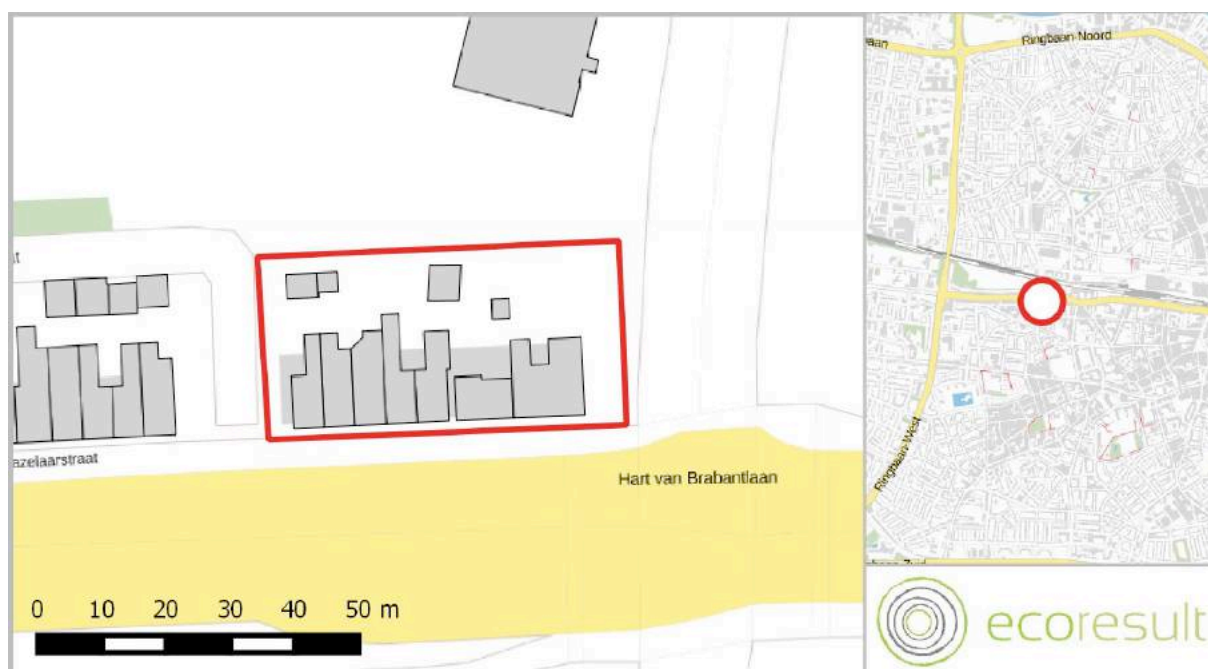
3 Rijksdienst voor ondernemend Nederland (2016) Toekenning ontheffing Ruimtelijke ingrepen. aanvraagnummer 5190014766486

4 Bureau Waardenburg bv (2014) Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg Voor gebouw bewonende vleermuizen en vogels

3 Omschrijving plangebied

3.1 Algemeen

Het plangebied voor deze natuurtoets betreft de huizen en achtertuinen van de Hart van Brabantlaan 103 t/m 115. Dit is gelegen in de wijk "Hagelkruis", ten zuiden van het treinspoor.

Afbeelding 2: Ligging van het plangebied (rood omlijnd), voor de regionale ligging, zie kaartinset rechtsonder. Bron: PDOK

3.2 Beschrijving

- Het plangebied betreft rijtjeshuizen (bouwjaar: 1936 en 1938⁵) bestaande uit twee woonlagen, met daar bovenop een schuin dak waaronder zich de zolder bevindt. De rijtjeshuizen zijn verdeeld in twee blokken, gescheiden door een smalle brandgang. De schuine daken zijn voorzien van dakpannen, in de nok bevinden zich schoorstenen. De dakrand is aan de straat- en achtertuin zijde voorzien van een dakgoot, gelegen in een houten boeiboord of houten daklijst. Zowel aan de straat- als achtertuin zijde bevinden zich dakkapellen. Rondom deze dakkapellen en de schoorstenen bevinden zich loodflappen. Ter plaatse van deze loodflappen en langs de dakranden zijn smalle kieren zichtbaar. De gevels zijn opgetrokken uit baksteen.

⁵ <https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/index.html>

Open stootvoegen zijn niet zichtbaar in de gevels, wel zijn er in de kopse gevels enkele kleine roosters zichtbaar.

Afbeelding 3: Het plangebied gezien vanaf de Hart van Brabantlaan.

- In de achtertuinen van deze woningen is bebouwing aanwezig in de vorm van bakstenen en houten schuurtjes met een plat dak. De afscheiding tussen de tuinen bestaat uit houten schuttingen, stenen muren, en hagen.
- Groen is aanwezig in het plangebied in de vorm van achtertuinen. Voortuinen zijn afwezig. De achtertuinen bevatten struikjes, hagen, en 2 naaldbomen van ca. 5 meter hoog. Ten noorden van het plangebied bevindt zich achter de achtertuinen een bomensingel. Aan de straatzijde bevindt zich een laan van jonge aangeplante lindes.
- Open water is afwezig binnen het plangebied.

Zie bijlage 1 voor een foto-impressie van het plangebied.

3.3 Voorgenomen ontwikkelingen

De voorgenomen ontwikkelingen betreffen de sloop van de huidige bebouwing en het realiseren van nieuwbouw. De exacte invulling van deze nieuwbouw is op dit moment nog niet bekend.

3.4 Planning

De sloop van de bebouwing staat gepland halverwege september 2017.

4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden

4.1 *Wet natuurbescherming*

4.1.1 Natura 2000

De meest dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn de de Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen, Regte heide & Riels Laag en Kampina en Oosterwijkse vennen, allen op ca. 5 km afstand van het plangebied⁶. Invloeden (ook van buitenaf) mogen de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000 gebieden niet in gevaar brengen. Negatief effect (door emissie, geluid, trilling of verlichting) op bovengenoemde gebieden valt uit te sluiten op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten (sloop en nieuwbouw van woonhuizen) die hier zullen plaatsvinden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. De wet wordt niet overtreden.

4.2 *Verordening ruimte*

4.2.1 Natuurnetwerk Nederland

De meest dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden liggen op ca. 2,5 km ten westen van het plangebied⁷, bosgebied de Oude Warande. Op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden valt op voorhand uit te sluiten dat er sprake is van negatieve impact op de wezenlijke waarden en kenmerken van de bovengenoemde gebieden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

4.2.2 Groenblauwe mantel

Het meest dichtstbijzijnde gebied behorende tot de Groenblauwe mantel ligt op ca. 2,5 km ten oosten van het plangebied⁸, het buitengebied Moerenburg. Op basis van de afstand van dit gebied tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden valt op voorhand uit te sluiten

6 <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

7 <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>

8 <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen?tabFilter=INSTRUCTIE>

dat er sprake is van negatieve impact op de Groenblauwe mantel. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten

5.1 *Algemeen*

Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 25-01-2017 door T. D. Breur, ecologisch deskundige⁹ bij Ecoresult B.V. Het complete plangebied is – daar waar nodig – met hulp van een verrekijker onderzocht. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geraadpleegd om een indruk te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het plangebied. Voor zover bekend zijn andere bronnen met relevante informatie afwezig. Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties en aan- of afwezigheid van de beschermde soorten te maken.

5.2 *Soorten Vogelrichtlijn*

5.2.1 Bronnenonderzoek

⁹ Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar <https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true>

Soort	Soortgroep	Afstand
Boomvalk	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Buizerd	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Havik	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Huismus	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Oehoe	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Roek	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Sperwer	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Steenuil	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Wespendief	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Ransuil	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	1 - 5 km
Zwarte Wouw	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	1 - 5 km

Tabel 2: Waargenomen vogels met vaste rust- of verblijfplaatsen binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd op 25-01-2017

5.2.2 Verkennend veldonderzoek

Het plangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen. Potentieel geschikte verblijfplaatsen en functioneel leefgebied zijn tijdens het verkennend veldonderzoek aangetroffen voor huismus en gierzwaluw. Het type schuin dak met dakpannen is in het algemeen zeer geschikt als nestplaats voor de huismus. Zij nestelen graag onder de eerste rij dakpannen. Ook aan de kopse gevels hebben de huismus vaak gelegenheid om via kieren tussen de gevel en de dakpannen onder de dakpannen te komen. Functioneel leefgebied voor de huismus is aanwezig aan de achtertuinzijde van de bebouwing in de vorm van hagen, sierbomen, struiken en klimop.

Afbeelding 4: Geschikt functioneel leefgebied van voor de huismus aan de achtertuinzijde.

Voor gierzwaluwen bestaan geen geschikte ruimtes aan de kopse gevels, deze dakranden zijn met cement afgedicht, of indien er openingen aanwezig zijn, is de benodigde vrije aanvliegroute niet beschikbaar. In de dakvlakken bestaat er wel matige potentie voor de gierzwaluw doordat op verschillende plekken de dakpannen van elkaar afwijken, met name ter plaatse van schoorstenen.

Afbeelding 5: Potentie voor gierzwaluw op plekken waar de dakpannen niet goed op elkaar aansluiten.

Boombewonende vogels met een jaar rond beschermde verblijfplaats worden niet verwacht in het plangebied. De bomen rondom het plangebied staan op een te open en te onrustige plek met teveel menselijke activiteit om aantrekkelijk te zijn voor roofvogels.

Het plangebied is wel potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels (struik- en boombroeders). Nesten van deze vogels vallen (in dit geval) alleen tijdens het broedseizoen (grootweg 15 maart t/m 15 juli) onder de bescherming van de Wnb. Verscheidene algemene vogels zijn waargenomen in en om het plangebied tijdens het veldbezoek: kauw, kraai, ekster, merel, roodborst en koolmees.

5.2.3 Effectbeoordeling en toetsing

Aanwezigheid van de huismus en gierzwaluw in het plangebied is niet uit te sluiten. Door de sloop van de woningen zullen potentieel aanwezige nestplaatsen verdwijnen. Voor de huismus en de gierzwaluw is echter de gebiedsgerichte ontheffing van Tilburg Oude Stad van kracht. Werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen vallen hier ook onder. Op basis hiervan is aanvullend onderzoek naar huismus en gierzwaluw niet nodig. Wel geldt dat gewerkt dient te worden conform het Soortenmanagementplan, deze maatregelen zijn uitgewerkt in Hfst. 6.

Het plangebied is hiernaast potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels. Nesten van algemene vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de wet.

Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 juli).

5.3 Soorten Habitatrichtlijn

5.3.1 Bronnenonderzoek

Soort	Soortgroep	Afstand
Kamsalamander	Amfibieën	0 - 1 km
Boomkikker	Amfibieën	1 - 5 km
Heikikker	Amfibieën	1 - 5 km
Poelkikker	Amfibieën	1 - 5 km
Rugstreeppad	Amfibieën	1 - 5 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten - Libellen	1 - 5 km
Muurhagedis	Reptielen	0 - 1 km
Drijvende waterweegbree	Vaatplanten	1 - 5 km
Gewone dwergvleermuis	Vleermuizen	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Vleermuizen	0 - 1 km
Laatvlieger	Vleermuizen	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Vleermuizen	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Vleermuizen	0 - 1 km
Tweekleurige vleermuis	Vleermuizen	0 - 1 km
Watervleermuis	Vleermuizen	0 - 1 km
Franjestaart	Vleermuizen	1 - 5 km
Meervleermuis	Vleermuizen	1 - 5 km

Tabel 3: Waargenomen habitatrichtlijn soorten binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 25-01-2017.

5.3.2 Verkennend veldonderzoek

5.3.2.1 Vleermuizen

De bebouwing binnen het plangebied is geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. De meest te verwachten soort in het plangebied is de gewone dwergvleermuis, tevens is er kans op laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Kieren tussen dakrand en gevel, scheve dakpannen en openingen in het boeiboord bieden toegang tot geschikte verblijfplaatsen. In de kopse gevels bestaat geen potentie voor vleermuizen doordat er hier geen open stootvoegen aanwezig zijn, maar slechts enkele fijnmazige stalen roostertjes. Hierdoor is de kans op de aanwezigheid van een kraamkolonie zeer klein. Als massawinterverblijfobject zijn de bouwblokken volledig ongeschikt, het bouwblok vanwege de omvang niet stabiel genoeg in temperatuur en grote aaneengesloten ruimtes voor vleermuizen zijn niet aanwezig. Wel bestaat er potentie voor zomer- en

paarwinterverblijfplaats. Voor boombewonende vleermuizen is het plangebied ongeschikt. In de grootste bomen in en om het plangebied zijn geen holtes waargenomen, geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn zodoende afwezig. Het plangebied is tevens matig geschikt om te dienen als functioneel leefgebied (vliegroute en foerageergebied) voor vleermuizen.

Afbeelding 6: Een kapot dakraam zorgt voor een slechte isolatie en maakt het gebouw nog ongeschikter als winterverblijfplaats. Tevens is de cementen afdichting langs de dakrand te zien, dit bemoeilijkt de toegang voor de vleermuizen, naast de schoorsteen is wel een potentieel geschikt toegang onder een opstaande dakpan.

5.3.2.2 Overige soorten

Aangezien het plangebied een verhard en bebouwd oppervlak betreft zijn veel soorten op voorhand uit te sluiten. Door de afwezigheid van water zijn amfibieën en de drijvende waterweegbree uit te sluiten in het plangebied. Oude muurtjes met wegkruipruimtes of anderszijds geschikte stenige structuren voor de muurhagedis ontbreken binnen het plangebied. Het voorkomen van deze soort in de omgeving van Tilburg betreft hiernaast per ongelijk door de mens verspreide exemplaren, en geen levensvatbare populatie¹⁰.

5.3.3 Effectbeoordeling en toetsing

In deze effectbeoordeling worden uitsluitend de habitatrichtlijnsoorten behandeld waarvoor het plangebied – op basis van dit oriënterende onderzoek – potentie voor biedt.

¹⁰ <https://www.vnmhilvarenbeek.nl/221-verslag-lezing-hagedissen-en-slangen>

5.3.3.1 Vleermuizen

Aanwezigheid van vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis) in het plangebied is niet uit te sluiten. Door de sloop van de woningen zullen potentieel aanwezige verblijfplaatsen verdwijnen. Voor vleermuizen is echter de gebiedsgerichte ontheffing van Tilburg Oude Stad van kracht. Werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen vallen hier ook onder. Op basis hiervan is aanvullend onderzoek naar vleermuizen niet nodig. Wel geldt dat gewerkt dient te worden conform het Soortenmanagementplan, deze maatregelen zijn uitgewerkt in Hfst. 6.

5.4 Nationaal beschermde soorten

5.4.1 Bronnenonderzoek NDFF

Soort	Soortgroep	Afstand	Provinciale vrijstelling Noord-Brabant
Alpenwatersalamander	Amfibieën	0 - 1 km	nee
Alpenwatersalamander	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Bruine kikker	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Gewone pad	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Kleine watersalamander	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Bastaardkikker	Amfibieën	1 - 5 km	ja
Vinpootsalamander	Amfibieën	1 - 5 km	nee
Vuursalamander	Amfibieën	1 - 5 km	nee
Bosmuis	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	ja
Bunzing	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	ja
Eekhoorn	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	nee
Egel	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	ja
Haas	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	ja
Huisspitsmuis	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	ja
Konijn	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	ja
Vos	Grondgebonden zoogdieren	0 - 1 km	ja
Aardmuis	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
Das	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	nee
Dwergmuis	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
Dwergspitsmuis	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
Hermelijn	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
Ree	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
Rosse woelmuis	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
Steenmarter	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	nee
Veldmuis	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
Wezel	Grondgebonden zoogdieren	1 - 5 km	ja
grote vos	Insecten - Dagvlinders	0 - 1 km	nee
gentiaanblauwtje	Insecten - Dagvlinders	1 - 5 km	nee
kleine ijsvogelvlinder	Insecten - Dagvlinders	1 - 5 km	nee
Bosbeekjuffer	Insecten - Libellen	0 - 1 km	ja
Beekrombout	Insecten - Libellen	1 - 5 km	nee
Levendbarende hagedis	Reptielen	1 - 5 km	nee
Blaasvaren	Vaatplanten	0 - 1 km	nee
Dennenorchis	Vaatplanten	1 - 5 km	nee
Grote modderkruiper	Vissen	1 - 5 km	nee

Tabel 4: Waargenomen Nationaal beschermde soorten (Andere soorten § 3.3 Wnb) binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 25-01-2017.

5.4.2 Verkennend veldonderzoek

5.4.2.1 *Vaatplanten*

Het groen in het plangebied bestaat voornamelijk uit de achtertuinen. Enkel algemene kruiden zijn aangetroffen zoals klein kruiskruid, paardenbloem en vogelmuur. Er bestaat hier geen potentie voor de dennenorchis, dit is een soort van zure bodems met naaldenstrooisel¹¹ en komt voor zover bekend in de omgeving enkel voor langs de Gilzerbaan (med. L. Boon). Naar beschermde muurflora is specifiek gezocht, maar deze is niet aangetroffen. De blaasvaren is een soort van oude stadsmuren, deze waarneming uit de NDFF is vermoedelijk afkomstig van de Piushaven in het centrum van Tilburg.

5.4.2.2 *Grondgebonden zoogdieren*

Het plangebied is overwegend potentieel geschikt voor algemene soorten waarvoor in Noord-Brabant een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. de egel en verschillende soorten muizen. Voor de steenmarter biedt het plangebied geen geschikte habitat maar een incidenteel passerend exemplaar kan niet worden uitgesloten. Het plangebied maakt echter geen onderdeel uit van essentieel functioneel leefgebied van deze soort. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van geen grotere aaneengesloten en rustig gelegen bosdelen, hierdoor zijn ook de das en eekhoorn in het plangebied uit te sluiten.

5.4.2.3 *Vissen, amfibieën en reptielen*

Aangezien in het plangebied geen open water aanwezig is, zijn veel soorten op voorhand uit te sluiten. Er bestaat in het plangebied wel potentie voor provinciaal vrijgestelde soorten zoals de bruine kikker en gewone pad.

5.4.2.4 *Insecten*

Het plangebied heeft geen betekenis voor nationaal beschermde insectensoorten. De soorten welke naar voren komen uit de NDFF database hebben allen een zeer kritische habitatvoorkeur welke niet overeenkomt met habitat in/om het plangebied. De grote vos is in Nederland als standvlinder verdwenen, er worden jaarlijks enkele zwervende exemplaren waargenomen afkomstig uit buitenlandse populaties¹², deze dieren hebben over het algemeen geen specifieke binding met de locaties waarop zij zijn waargenomen. Aanwezigheid van deze soort in het plangebied kan worden uitgesloten.

¹¹ <https://www.verspreidingsatlas.nl/0590#>

¹² http://www.vlindernet.nl/vlindersoort_verspreiding.php?vlinderid=1091&vq=

5.4.3 Effectbeoordeling en toetsing

In het plangebied bestaat geen potentie voor nationaal beschermde soorten waarvoor géén provinciale vrijstelling geldt. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. De Wet natuurbescherming wordt niet overtreden. Het plangebied is wel geschikt voor beschermde soorten waarvoor in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling geldt. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wel geldt ten alle tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijk effect op soorten zoals gewone pad, egel en muizen zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden.

6 Te treffen maatregelen (gebiedsontheffing)

6.1 Algemeen

De Hart van Brabantlaan is gelegen binnen de wijk Hagelkruis. Onderstaand kader geeft een overzicht van de potentie en doelstellingen voor deze wijk:

Hagelkruis

- *** Gierzwaluw, optimaal geschikt
- ** Huismus, suboptimaal geschikt
- * Gewone dwergvleermuis, matig geschikt, met name geschikt voor winterverblijf

Gierzwaluw, huismus

Instandhouden aanbod aan nestplaatsen en foerageermogelijkheden voor de gierzwaluw: minimaal 12 locaties geschikt voor meerdere nesten en verspreid over beide wijken.

Instandhouden aanbod aan nestplaatsen en foerageermogelijkheden voor de huismus: minimaal 6 locaties geschikt voor meerdere nesten, met name in Gasthuisstraat.

- In het broedseizoen: vooraf controle bij sloop en werkzaamheden aan daken.
- Bij renovatie/onderhoud aan daken: instandhouden nestgelegenheid.
- Bij nieuwbouw: voorzieningen opnemen t.b.v. nestgelegenheid.

Gewone dwergvleermuis

Instandhouden/realisatie aanbod aan zomerverblijven voor gewone dwergvleermuis waaronder minimaal 3 kraamverblijven.

Behoud/realisatie aanbod aan (massa)winterverblijven voor gewone dwergvleermuis waaronder minimaal 2 (massa)winterverblijven.

- Behoud van bekende winterverblijfplaatsen bij onderhoud, renovatie en na-isolatie etc. (Boksdoornerv (Beukenflat), mogelijk ook Hart van Brabantlaan (De Grote Eik))
- kraamseizoen en winter: sloop vleermuisvriendelijk (maak het gebouw in voorafgaand seizoen van te voren ongeschikt voor verblijf van dieren).
- Bij nieuwbouw: voorzieningen opnemen t.b.v. massawinterverblijf gewone dwergvleermuis.
- Bij nieuwbouw: voorzieningen opnemen voor zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats+(milde) winterverblijfplaats.
- Streefwaarden ter ondersteuning kraamgroepen omliggende wijken:
 - o 3 kleine kraamverblijfplaatsen (pre-/post-zogend).
 - o kleine zomerverblijfplaatsen / paarplaatsen / milde winterslaapplaatsen.

6.2 “Natuurvriendelijk” slopen

6.2.1 Huismus

- In de periode half september t/m februari (doch niet tijdens vorst) dient de bebouwing ongeschikt te zijn gemaakt voor nesten van de huismus. Dit kan gedaan worden door het open breken en verwijderen van de dakbedekking en het open breken van het boeiboord.
- De beplanting binnen het plangebied wordt verwijderd in de periode oktober tot en met februari, buiten de kwetsbare periode dat huismussen op het nest zitten en/of jongen hebben.¹³.

6.2.2 Gierzwaluw

- In de periode september t/m april dient de bebouwing ongeschikt te zijn gemaakt voor nesten van de gierzwaluw. Dit kan gedaan worden door het open breken en verwijderen van de dakbedekking en het open breken van het boeiboord¹⁴.

6.2.3 Vleermuizen

- Tenminste 5 dagen voor sloop, en buiten het kraamseizoen (grotfweg mei t/m juli) dient de bebouwing ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Dit kan gedaan worden door het open breken van de dakbedekking, en het open breken van het boeiboord en het creëren van gaten in de gevel. De basis van het ongeschikt maken is het verstoren van het microklimaat door het creëren van tocht. Het gebouw is ongeschikt als winterverblijfplaats, met de kwetsbare periodes van winterverblijfplaatsen hoeft geen rekening te worden gehouden¹⁵.

6.2.4 Overzicht kwetsbare perioden samengevat

In tabel 5 zijn de kwetsbare perioden per soort weergegeven, deze zijn toegespitst op dit specifieke project, de kwetsbare periode voor vleermuis winterverblijfplaatsen is zodoende hier niet in weergegeven. Gezien de planningen van het project (sloop medio september) is er enkel sprake van mogelijk negatief effect op de huismus. Indien voor 15 september de bebouwing wordt gesloopt, of indien voor 1 oktober het functionele groen zal worden verwijderd dient voorafgaand aan de

¹³ Rvo, Soortenstandaard Huismus 2014

¹⁴ Rvo, Soortenstandaard Gierzwaluw 2014

¹⁵ Rvo, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis 2014

werkzaamheden vastgesteld te worden dat dit geen schadelijk effect oplevert. Dit dan gedaan worden door één bezoek van een vakkundig ecooloog die vaststelt of er nog in gebruik zijnde nesten of recent uitgevlogen jongen aanwezig zijn.

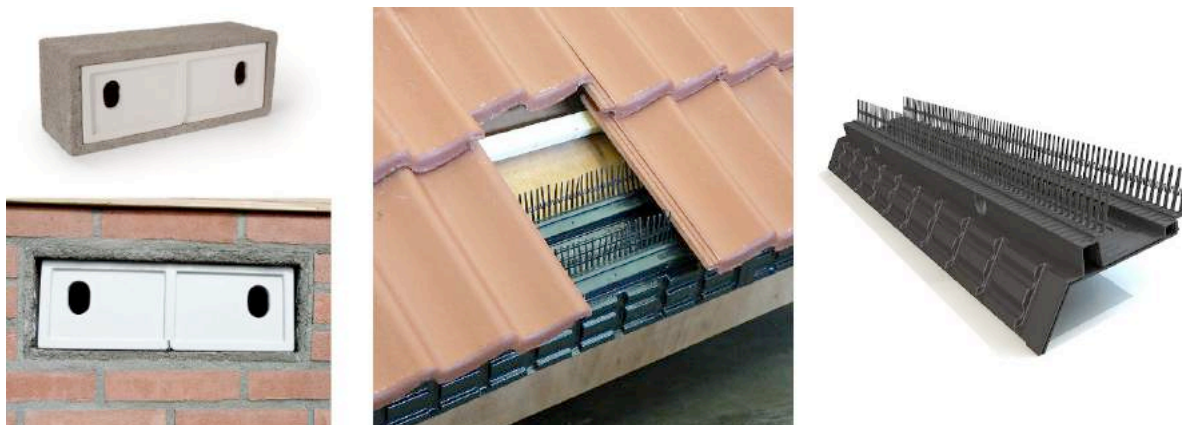
	Kwetsbare periode											
	Januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december
Soortgroep												
Vleermuizen												
Huismus nestplaatsen												
Huismus functioneel leefgebied												
Gierzwaluw												

Tabel 5: Kwetsbare perioden per soortgroep, m.b.t. tot het plangebied Hart van Brabantlaan.

6.3 Permanente voorzieningen in nieuwbouw

6.3.1 Huismus

Het plangebied is op basis van het onderzoek potentieel zeer geschikt voor de huismus. Dit gezien de oude daken met dakgoot en dakpannen en de aanwezigheid van voldoende dichte en wintergroene beplanting. In het Soortenmanagementplan is het Hagelkruis als wijk suboptimaal geschikt bevonden voor de huismus, er dienen minimaal 6 locaties met meerdere nesten aanwezig te zijn. Het heeft hierom de aanbeveling om in de nieuwbouw door middel van inbouwstenen nestplaatsen voor mussen te realiseren. In het algemeen lenen kopse blinde gevels zich goed voor het plaatsen van inbouwkasten. Indien de nieuwbouw voorzien zal worden van schuine daken met dakpannen, kan door het aanbrengen van vogelvides relatief gemakkelijk een veelvoud aan geschikte nestplaatsen gerealiseerd worden. Voor zowel de neststenen als de vogelvides geldt dat zij tussen de 3 en 6 meter hoogte geplaatst dienen te worden. Zonder functioneel groen hebben de nestplaatsen echter geen waarde voor de huismus, naast de nesten dient er dus ook functioneel groen aanwezig te zijn in de nabijheid van de bebouwing met de neststenen. Te denken valt een aanplant van wintergroene struiken zoals liguster, hulst, conifeer en taxus. Deze bomen en struiken dienen minimaal 2 meter hoog te zijn. Ook kan gedacht worden aan verticaal groen: gevels overgroeid met klimop, vuurdoorn of clematis. Zodoende kan draagvlak gerealiseerd worden voor een kleine huismussenpopulatie ten zuiden van de spoorlijn. Het exacte aantal nesten en leefgebied dat aangebracht kan worden is afhankelijk van de omvang en ligging van de nieuwbouw en dient in afstemming met een ecooloog geoptimaliseerd te worden.

Afbeelding 7: Links: Inbouw neststenen voor de huismus type IB-MU-01 (www.vivarapro.com). Rechts: Vogelvides voor huismus (www.monier.nl)

6.3.2 Gierzwaluw

Het plangebied is op basis van het onderzoek matig geschikt voor de gierzwaluw, vanwege die kieren tussen de dakpannen welke op enkele plekken aanwezig zijn. In het Soortenmanagementplan is het Hagelkruis als wijk optimaal geschikt bevonden voor de gierzwaluw en er dienen minimaal 12 locaties met meerdere nesten aanwezig te zijn in de wijk. Het heeft hierom de aanbeveling om in de nieuwbouw door middel van inbouwstenen nestplaatsen voor gierzwaluwen te creëren. In het algemeen lenen kopse blinde gevels zich goed voor het plaatsen van inbouwkasten. Voor zowel de neststenen als de vogelvides geldt dat zij tussen de 3,5 en 10 meter hoogte geplaatst dienen te worden. Onder het nest en in de breedte, dient tenminste een 3 meter vrije aanvliegzone te zijn. Het exacte aantal nesten dat aangebracht kan worden is afhankelijk van de omvang en ligging van de nieuwbouw en dient in afstemming met een ecooloog geoptimaliseerd te worden. Aanbevolen wordt om zo veel nesten als mogelijk aan te brengen, dit gezien de ambitie om de optimale geschiktheid voor gierzwaluwen in het Hagelkruis voor deze soort te waarborgen.

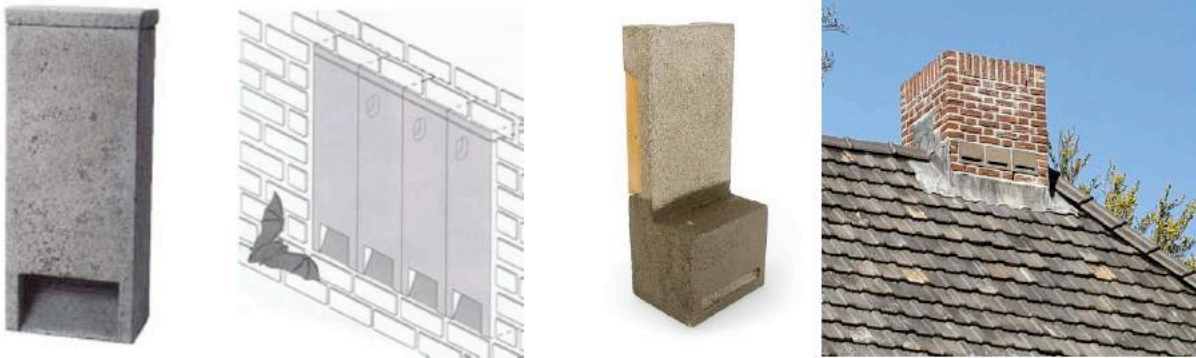
Afbeelding 8: Voorbeeld van een gierwaluw inbouwsteen type IB-GZ-01 (www.vivarapro.com).

6.3.3 Vleermuizen

Het plangebied is op basis van het onderzoek redelijk geschikt voor vleermuizen (gewone- en ruige dwergvleermuis en laatvlieger). Er bestaat met name kans op zomer en paar verblijfplaatsen. Voor kraam- of winterverblijfplaatsen is zeer weinig potentie aanwezig in de bebouwing. In het Soortenmanagementplan is het Hagelkruis als wijk matig geschikt bevonden voor de gewone dwergvleermuis. Potentie voor andere soorten vleermuizen (ruige dwergvleermuis of laatvlieger) zijn op basis van het Soortenmanagementplan niet te verwachten, de wijk heeft voor wat betreft deze soorten geen doelstellingen. Voor de gewone dwergvleermuis geldt in hoofdlijn het behoud van huidige verblijfplaatsen en realisatie van nieuwe verblijfplaatsen in nieuwbouw. Ca. 500 meter ten westen van het plangebied bevindt zich een winterverblijfplaats in de Beukenflat aan het Boksdoornierf (en mogelijk ook in De Grote Eik aan de Hart van Brabantlaan)¹⁶. Winterverblijfplaatsen zijn over het algemeen gunstig gesitueerd binnen een het netwerk van vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen. De bomenlaan langs de Hazelaarstraat vormt mogelijk een vliegroute tussen deze winterverblijfplaatsen en het plangebied. Het plangebied is daarom uitermate gunstig gelegen voor het realiseren van verblijfplaatsen van vleermuizen die aansluiten op dit netwerk. Het Soortenmanagementplan schrijft voor dat in nieuwbouw ook winterverblijfplaatsen gecreëerd moeten worden, dit is echter slechts relevant voor grote gebouwen. Gezien de geringe oppervlakte van het plangebied zal de nieuwbouw zich naar waarschijnlijkheid beter lenen voor het creëren van paar-, zomer-, en kraamverblijfplaatsen. Het realiseren van winterverblijfplaatsen. Dit kan gedaan worden door in de gevels speciale inbouwstenen voor vleermuizen aan te brengen. In het algemeen lenen kopse blinde gevels zich goed voor het plaatsen van inbouwkasten. Voor vleermuizen dienen deze op

¹⁶ Bureau Waardenburg bv (2014) Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg Voor gebouw bewonende vleermuizen en vogels

minimaal 3 meter hoogte geplaatst te worden, zoveel mogelijk vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren. Bij voorkeur worden deze kasten geïntegreerd in het bouwplan opgenomen, op deze manier zijn zij zo goed mogelijk in te passen, ook vanuit architectonisch oogpunt. Alternatief kan gedacht worden aan het geschikt maken van de luchtsponw voor vleermuizen door middel van open stootvoegen. Het exacte aantal verblijfplaatsen dat aangebracht kan worden is afhankelijk van de omvang en ligging van de nieuwbouw en dient in afstemming met een ecooog geoptimaliseerd te worden.

Afbeelding 9: Links: Vleermuis inbouwkasten type Schwegler 1FR-kasten (www.waveka.nl).

Rechts: vleermuis inbouwkasten type IB VL 01 (www.vivarapro.com).

7 Conclusie

7.1 *Beschermde gebieden*

7.1.1 Wet natuurbescherming

Op basis van de afstand tot het plangebied en de aard van de werkzaamheden valt voorhand uit te sluiten dat de activiteiten negatieve effecten hebben op Natura 2000-gebieden. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of vergunning is niet nodig.

7.1.2 Verordening ruimte

Op basis van de afstand tot het plangebied en de aard van de werkzaamheden valt voorhand uit te sluiten dat de activiteiten negatieve effecten hebben op het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de Groenblauwe mantel. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een vergunning is niet nodig.

7.2 *Beschermde soorten*

7.2.1 Soorten Vogelrichtlijn

7.2.1.1 *Huismus*

In het plangebied is potentie aanwezig voor de huismus. Door van de gebiedsgerichte ontheffing "Oude Stad Tilburg" gebruik te maken is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk. Voorwaarde is dat de bebouwing uiterlijk februari ongeschikt is gemaakt voor de huismus en dat de beplanting binnen het plangebied wordt verwijderd in de periode oktober t/m februari. In de nieuwbouw dienen door middel van inbouwstenen of vogelvides nestplaatsen voor de huismus gecreëerd te worden. Hierbij dient ook functioneel leefgebied aangelegd te worden. Het exacte aantal verblijfplaatsen en leefgebied dat aangebracht kan worden is afhankelijk van de omvang en ligging van de nieuwbouw en dient in afstemming met een ecooloog geoptimaliseerd te worden.

7.2.1.2 Gierzwaluw

In het plangebied is potentie aanwezig voor de gierzwaluw. Door van de gebiedsgerichte ontheffing “Oude Stad Tilburg” gebruik te maken is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk. Voorwaarde is dat de bebouwing uiterlijk april ongeschikt is gemaakt. Vanwege het belang van deze wijk voor de gierzwaluw dienen in de nieuwbouw dienen nestplaatsen gecreëerd te worden. Dit kan door middel van speciale inbouwstenen. Het exacte aantal verblijfplaatsen dat aangebracht kan worden is afhankelijk van de omvang en ligging van de nieuwbouw en dient in afstemming met een ecooloog geoptimaliseerd te worden.

7.2.1.3 Algemene vogels

Het plangebied is geschikt voor voortplantingsplaatsen algemene vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. In gebruik zijnde nesten mogen in principe nooit worden verstoord. Schadelijke effecten op nesten van algemene vogels zijn te voorkomen door buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 juli) te werken, of door de beplanting te verwijderen voorafgaand aan het broedseizoen.

7.2.2 Soorten Habitatrichtlijn

7.2.2.1 Vleermuizen

In het plangebied is potentie aanwezig voor gebouwbewonende vleermuizen. Door van de gebiedsgerichte ontheffing “Oude Stad Tilburg” gebruik te maken is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk. Voorwaarde is dat de bebouwing uiterlijk februari ongeschikt is voor vleermuizen, tenminste 5 dagen voor sloop, en buiten het kraamseizoen (grofweg mei t/m juli). Het plangebied is strategisch gelegen ten opzichte van bekende winterverblijfplaatsen. Door middel van minimaal inbouwstenen, of door middel van het toegankelijk maken van spouwmuuren, dienen in de nieuwbouw verblijfplaatsen voor vleermuizen gerealiseerd te worden. Het exacte aantal verblijfplaatsen dat aangebracht kan worden is afhankelijk van de omvang en ligging van de nieuwbouw en dient in afstemming met een ecooloog geoptimaliseerd te worden.

7.2.3 Nationaal beschermde soorten

Het plangebied is enkel geschikt voor welke geen beschermingsstatus genieten of waarvoor in de provincie Noord-Brabant een vrijstellingsbesluit van kracht is. Voor deze soorten is er geen ontheffing vereist en aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Wel geldt voor deze soorten de algemene

zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijk effect op soorten zoals gewone pad, bruine kikker, egel en (spits)muizen zoveel mogelijk dient te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 *Literatuur*

- Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen.
- Bureau Waardenburg bv (2014) Soortenmanagementplan Oude Stad Tilburg Voor gebouw bewonende vleermuizen en vogels
- Rijksdienst voor ondernemend Nederland (2016) Toekenning ontheffing Ruimtelijke ingrepen. aanvraagnummer 5190014766486

8.2 *Internet*

Beschermde gebieden

- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>
- <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen?tabFilter=INSTRUCTIE>
- kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan

Inbouw verblijfplaatsen voor vleermuis, huismus en gierzwaluw

- www.vivarapro.com
- www.waveka.nl
- www.monier.nl

Nationale Databank Flora en Fauna

- <http://app.quickscanhulp.nl/>

Natuurwetgeving en Soortenstandaards

- <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01#Hoofdstuk2>
- www.rvo.nl

- <http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/soortenstandaard/beschikbare>

PDOK – Publieke Dienstverlening op de Kaart

- <http://pdokviewer.pdok.nl>

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Het plangebied straatzijde, kijkrichting oost

Het plangebied achtertuinzijde, kijkrichting oost

Kieren en spleten tussen dakpannen en loodflappen

Plangebied achtertuinzijde, kijkrichting west

Plangebied straatzijde, kijkrichting west